

Зона В. МРКАЉ*
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Оригинални научни рад
Примљен: 18. 1. 2025.
Прихваћен: 27. 2. 2025.

ЗНАЧАЈ ЧАСОПИСА „КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК” ЗА РАЗВОЈ МЕТОДИКЕ НАСТАВЕ КЊИЖЕВНОСТИ**

У овом раду разматраће се значај методичких прилога као делова поглавља *Настава* часописа „Књижевност и језик”, објављених у 21. веку. Акценат ће бити стављен на радове који се односе и на методику наставе књижевности и на методику наставе језика и језичке културе. Анализираће се њихов допринос развоју три подобласти науке о настави. Конкретизоваће се поједине теме које се везују за изазове савремене наставе и начине њихове реализације у школи.

Притом ће се часопис „Књижевност и језик” издвојити као незаобилазни садржај који континуирано учествује у стручном усавршавању наставника српског језика и књижевности.

Кључне речи: часопис, „Књижевност и језик”, методика наставе, српски језик и књижевност, допринос науци о настави

У протекле две деценије 21. века, часопис „Књижевност и језик” посебно је допринео развоју методике наставе српског језика и књижевности бројним прилозима који прате све новине и актуелности значајне за методику као науку о настави.

У назначеном периоду, изузетне заслуге за сагледавање научног доприноса одабраних методичких прилога у овом часопису Друштва за српски језик и књижевност Србије припадају његовим уредницима: у периоду од 2004. до 2011. проф. др Љиљани Бајић, а потом проф. др Вељку Брборићу, главном и одговорном уреднику овог часописа и данас. Окренутост овог периодичног издања школи огледа се и у његовом првобитном називу – „Књижевност и језик у школи”¹.

* zonamrkalj61@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0003-1577-4842>

** Овај рад је, под истим називом, био изложен на 54. Међународном научном састанку слаvista у Вукове дане, септембра 2024, у виду усменог саопштења.

¹ Часопис је покренут први пут 1953. године, а први број под називом „Књижевност и језик у школи” изашао је 1954. Према речима Слободана Ж. Марковића, „од двоброја 4–5 за 1956.

Главни циљ овог рада представља издвајање и коментарисање најбитнијих методичких тема које су, изнете у актуелном тренутку, допринеле развоју методике наставе српског језика и књижевности и временом нашле своје значајно место у новим наставним садржајима и описима предмета из области методике, који се изучавају на две националне катедре на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Искорак у развоју методике као науке о настави може се сагледати кроз научне чланке у којима су разматране следеће теме: концепти нових програма наставе и учења; улога стандарда ученичких постигнућа и исхода наставе у образовном систему Републике Србије; вештина читања и разумевања прочитаног на примерима различитих типова текстова који се проучавају у настави српског језика и књижевности; реформа образовног система; оригиналне поставке интерпретације књижевних дела различитих епоха и стилова; интригантна правописна питања и решења; наставни приступи и системи у школи новог доба; инклузивна настава; превенција насиља наставом књижевности; стваралачке активности ученика поводом тумачења књижевних дела итд.

Године 2004. проф. Љиљана Петровачки актуелизовала је улогу корелацијско-интеграцијских методичких поступака у повезивању наставних садржаја из српског језика са садржајима из књижевности. Ослонивши се на елементе наставних система које је класификовао Драгутин Росандић², ова ауторка је указала на неопходност функционалног повезивања подобласти нашег наставног предмета, образлажући корелацијско-интеграцијски методички систем као организациони модел наставе у коме се повезују сродна наставна подручја истог предмета, или блиске теме из различитих школских предмета. О сврховитости повезивања садржаја из књижевности с граматиком током наставних поступања, коауторски су писали Радоје Симић и Јелена Јовановић, испитујући у којој мери књижевни текст представља погодну грађу за граматичку анализу у школи. Коаутори су закључили да је „поетско стваралаштво у целини узев најбољи пример како се треба опходити са језиком, и поетски текст је са тога гледишта најпрепоручљивији извор језичких образаца за употребу у школској пракси и за анализу у учењу граматике” (2010/1–2: 85).

Методичке иновације у теорији и пракси наставе српског језика, Петровачки везује за савладавање сложеног и апстрактног градива из граматике, путем представљања синтаксичких конструкција табелама³, дијаграмима и

годину часопис се зове само *Књижевност и језик* и почиње излазити тромесечно (четири броја годишње). Програм часописа је и даље усвојени програм Друштва – да доноси прилоге из науке о језику и књижевности и из наставне праксе и тиме да допринесе обавештавању чланова Друштва и читалаца о новим научним резултатима у овим областима и да унапређује наставу ових предмета у свим врстама школа, да око себе окупља сараднике и да их подстиче да се својим радовима стваралачки укључе у развој струке” (Марковић 2003/4: 319).

² Напомена: ову поделу предложио је Драгутин Росандић, у својој књизи *Методика књижевног одгоја*, ИК „Школска књига”, Загреб, 2005, стр. 203.

³ Иако се истицање неопходности чешће примене илустративно-демонстративне методе у школи, очигледности ради, још пре две деценије односило на употребу дијаграма, табела и шема приликом савладавања градива из синтаксе у средњој школи, чињеница је да и дан-данас постоје

другим моделима нелинеарног типа текста (уп. 2006, 1–2: 83–98). Приметно је да је неколико година касније, тачније 2010, појам нелинеарног типа текста уведен у документ о образовним стандардима за крај другог циклуса обавезног образовања⁴, у којем се ученичка постигнућа сагледавају на три нивоа: основном, средњем и напредном.

О стандардима који су својевремено били новина у нашем школству, објављени су чланци Зоне Мркаљ „Имплементација стандарда у наставне планове” (в. 2012/1) и „Развој исхода и ревизија стандарда за крај обавезног образовања у области *српски језик*” (в. 2015/1–2), а ова тема се тек данас, после више од деценије, појављује као посебно изазовна при анализи нашег образовног система.

Један од кључних радова, објављен још 2003 године, а који је данас посебно актуелан, јесте коауторски чланак Виолете Јовановић и Љиљане Бајић „Превенција насиља наставом књижевности” (в. 2003/1–3).

Чланак Душке Кликовац „О врстама текстова у настави српског језика” такође је донео смернице за даљу реформу школских програма. Поред књижевних текстова, у наставу су уведени и остали типови текстова (према подели коју је подржала професорка Кликовац), и то не само у изборни, већ и у обавезни програмски корпус. Уз примере из одабраних књижевноуметничких текстова, чланака и расправа, навођени су и примери пропагандних текстова (реклама), сегменти из енциклопедија, народног куvara итд. Ауторка је указала на то да управо експозиторни и аргументативни текстови „могу најбоље послужити као основа за увежбавање умећа у вези са текстом, као што су проналажење информација, закључивање, парафразирање, резимирање итд.” (2006/1–2: 107).

Вештина читања и разумевања прочитаног, наведена је у документу о стандардима ученичких постигнућа као посебна област, а у радовима аутора нашег часописа постављана је шире од оквира постојећих описа и продире у област читалачких компетенција. Даља функционална поступања и односи, овога пута у настави књижевности, испитују са методичког становишта релације између књижевног текста, читаоца и писца. У школским условима, читалачки троугао постављен је на релацији књижевно дело – наставник – ученик. У чланку „Сараднички односи у настави књижевности” тумачење књижевног дела се доводи „у везу са улогом ученика као његовог примаоца и са начином на који књижевни текст предвиђа суделовање читаоца. Ово методолошко полазиште остварује се уз примену адекватних гледишта на уметнички свет књижевног дела и путем истраживачког ангажовања наставника и ученика” (Бајић 2006/1–2: 37) и наговештава бављење читалачким

недоумице и термиолошког и структуралног типа, како ученицима објашњавати синтаксу. Увидом не у акредитоване уџбенике, већ у наставна поступања колега, на часовима хоспитовања или приликом полагања за лиценцу, уочавају се различити приступи и прилагођавања намењени лакшем ученичком разумевању, који се донекле разликују од концепта по којем се школују студенти српског језика и књижевности на нашем факултету.

⁴ Видети: Образовни стандарди 2010: Образовни стандарди за крај обавезног образовања за наставни предмет Српски језик [група аутора], Београд: Република Србија; Министарство просвете, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, стр. 15–24.

компетенцијама ученика као једном од најзначајнијих тема у савременој школи. У скорије време, на сродну тему читали смо и занимљив рад Јелене Гребовић „Читалачке компетенције ученика у читању и разумевању романа о одрастању” (в. 2022/1).

У часопису „Књижевност и језик” представљени су и резултати постигнућа ученика на завршном испиту из српског језика и анализирани су нетачни одговори из области Вештина читања и разумевања прочитаног, што је изузетно значајно за наставну праксу и даља наставничка поступања. Како се закључује да је неопходно извршити ревизију стандарда са становишта развоја писмености ученика, овде наводимо цитат из књиге *ПИСА 2018, Извештај за Републику Србију*, у ком се каже:

Ревизија стандарда која води ка томе да се и на основним нивоима постигнућа, а не само на напредним, очекује примена знања у свакодневним ситуацијама, проналажење релевантних информација у тексту, интерпретација података, јесте један од основних покретача промене система у смеру излагања у сусрет савременим потребама на тржишту рада (165).⁵

Објашњавајући функције метајезика и његов однос према природном језику, професор Милија Николић истакао је везе између народног и стручног метајезика, у вези са употребом домаће и стране терминологије у настави. Наш велики методичар посебно наглашава значај описног објашњавања језичких појава, без инсистирања на пуком меморисању дефинисаних термина. Овде посебно наводимо:

Ако би се уместо термина доследно примењивало описно казивање, граматике и уџбеници били би дупло обимнији. Али, уколико би се избегло описно казивање, термини би остали само као апстрактна и празна метајезичка лексика. Казивање презасићено терминима је сажетије и економичније, али је зато уопштено и апстрактније. Описно казивање је обимније, али је конкретније, прецизније и популарније. У описно тумачење лингвистичких универзалија и граматичких појмова може се укључити сва лексика српског језика. У настави језика доминира описно казивање проткано терминима који су претходно објашњени и ученицима добро познати (Николић 2010/1–2: 77).

Проблем усвајања значења ученицима непознатих речи шири се и на функцију и значај примера у уџбеницима српског језика, у вези са чим Александар Милановић истиче потребу да примери дати у уџбеницима треба прецизно и недвосмислено да илуструју језичку појаву, да су блиски језичком осећању ученика, да значење наведених лексема буде општепознато, тј. примерено ученичком узрасту и да је важно да се ти примери, који илуструју богатство српског језика, лако памте (уп. 2011/1–2: 97). Дајући допринос истој теми, Драгана Вељковић Станковић пише рад „Проширивање активног вокабулара ученика као један од приоритетних задатака наставе српског језика

⁵ Уз једну напомену: „У Србији постигнуће на скали читалачке писмености и кумулативна потрошња по ученику јесте испод ОЕЦД просека. Међутим, кад се Србија пореди само са земљама које на образовање троше исту или сличну количину новца, можемо приметити да је у тој групи постигнуће наших ученика веће од просечног” (ПИСА 2018: 108). Према истраживањима, у Србији просечно постигнуће на скали математичке писмености износи 448 бодова, на скали читалачке писмености 439, а на скали научне писмености 440 бодова.

и књижевности” (в. 2015/1–2). Преиспитивање одређених термилошких становишта чије сагледавање тражи поглед из новог угла видно је и у раду Зоне Мркаљ „Термилошке недоумице у настави српског језика и књижевности” (в. 2020/2).

Многи радови објављивани у „Књижевности и језику” 21. века посвећени су појединостима из народне књижевности, значајним за наставу. Овде посебно издвајамо текст професорке Снежане Самарције „Питање класификације и терминологије народне књижевности” (в. 2010/1–2), у којем се, између осталог, указује и на потребу преиспитивања сврставања народне епске поезије у циклусе (које је још давне 1909. године, за потребе наставе, сачинио Павле Поповић у *Прегледу српске књижевности*).

Одреднице преткосовски и покосовски довољно су непрецизне већ и зато што подразумевају бесконачност временских алтернатива. [...] Конфузију уноси још један детаљ. На Косовом пољу водиле су се током векова бројне битке. Осим сукоба Лазара и Мурата, традиција је сачувала и стилизована сећања на бој између хришћана и Турака из 1448. Самим тим постаје очита немогућност обележавања периода и епоха посредством [К]осовског боја, јер су временски интервали различити ако се односе на околности две битке из различитих векова (2010/1–2: 8–9).

Временом су наставници и аутори уџбеника прихватили и почели да спроводе закључке истраживања професорке Самарције, те се данас ученици упућују на Вукову класификацију епике, на песме старијих, средњих и новијих времена. Новина у настави је и то да се песме о Светом Сави као заштитнику православља, сврставају у песме јуначке средњих времена, заједно са хајдучким и ускочким песмама.

Издавање актуелних појединости од значаја за савремену школу ни у ком случају не умањује значај мноштва изузетно корисних примера одабраних интерпретација намењених непосредном наставном коришћењу. Тема Оливере Радуловић „Прогони Јевреја у стваралаштву Данила Киша, Александра Тишме и Давида Албахарија” (в. 2010/1–2), подстакла је креаторе нових програма наставе и учења да у обавезне и изборне садржаје из књижевности укључе дела са темом Холокауста. Тему, „Представљање Холокауста у српској књижевности” подржала је и Гордана Тодорић својим радом (в. 2012/1–2).

Теме повезане са наставном облашћу *Књижевност* најчешће су у часопису „Књижевност и језик” усмерене ка новим интерпретацијама дела српске или светске књижевности, те су ови бројни прилози од незаменљиве користи за наставу. Овде наводимо само неке, објављиване најчешће у поглављима часописа *Чланци и расправе* или *Прилози*: „Антологије у настави књижевности” Злате Бојовић, „Свети Сава као писац и књижевни лик” Томислава Јовановића, „Псеудообјективност реалистичког приповедача” Драгане Вукићевић, „(Под)смех као побуна у роману *Дервиш и смрт*” Мине Ђурић итд. Као важни за методiku наставе књижевности издвајају се чланци: „Улога жанра у настави књижевности” Љиљане Бајић, „Аналитички потенцијал Чеховљевих новела” Оливере Радуловић, „Хронотоп у песмама о хајдучима и ускоцима” Бошка Сувајџића, „Књижевност ренесансе и барока у историјама књижев-

ности и школским уџбеницима” Славка Петаковића, „*Браћа Карамазови у контексту српског романа 20. века*” Оливере Радуловић, „Примери обраде сталног епитета у настави књижевности” Зорице Несторовић, „Литерарно и театролошко читање комедије у основној школи” Наташе Станковић Шошо, „Андрејеве приповетке о деци и детињству” Милана Алексића итд.

Питање правописа, као увек актуелна тема, разматрано је током година у многим чланцима „Књижевности и језика”. Теме од значаја, не само за истраживаче и наставнике, већ и за ширу публику, увек су се тицале болних тачака српског правописа и правописних недоумица интересантних и широј публици. Овде наводимо само неке наслове: анализирану анкету „Пет правописних питања наставницима” аутора Вељка Брборића (в. 2003/1–3) и чланак „Правописне вежбе у настави” истог аутора (в. 2006/1–2). Општи закључци који се односе и на период пре двадесет година, али и на данашњи тренутак, стичу се у проблемима подучавања ученика правописним правилима у случају када се наставници лично не слажу с одређеним правописним решењем, или у чињеници да дуго после уношења измена у правописну норму, наставници и даље уче ученике „по старом” (чему донекле доприноси и коришћење старих уџбеника). У другом чланку, типови правописних вежби се класификују и разматра се њихова адекватност, уз посебно указивање на недостатак тестова у методичкој литератури из следећих правописних области: растављање речи на крају реда, транскрипција, тј. писање речи и имена из страних језика, писање скраћеница и писање екавских и ијекавских облика речи (уп. Брборић 2006/1–2: 135–146). Управо ови закључци временом су деловали подстицајно на ауторе уџбеника граматике, радних свезака и наставних листова за ученике и приручника за наставнике, те је у садашњем тренутку присутан значајан број акредитованих збирки задатака, различитих издавача, које се могу користити за образовање наших ђака и утврђивање њиховог знања.

Посебну пажњу читалаца изазвао је рад Душке Кликовац „О обради запете у новом издању Правописа српског језика” (в. 2011/1–2), а у новије време, наставницима су биле занимљиве следеће теме: „О правописним питањима у пандемији ковида” Светлане Слијепчевић Бјеливук (в. 2022/2), затим рад Валентине Илић „Нови прилози за унапређење српског правописа (в. 2022/2) и коауторски рад Валентине Гаврановић и Саше Чорболоковића „Компаративно-контрастивни приступ употреби великог слова у енглеском и српском језику (в. 2022/2), усмерен у правцу заснивања корелативних наставних приступа.

Поред аналитичкосинтетичког, проблемског, истраживачког и компаративног приступа проучавању књижевноуметничких и осталих типова текстова у основној школи, у савременој настави се отвара додатни простор за корелативно приступање програмским садржајима, како из језика, тако и из књижевности. Овде издвајамо рад Весне Ломпар „Примери корелација у настави: српски језик-математика” (в. 2020/2) и коауторски рад Кристине Радомировић и Милана Вурдеље „Корелације наставе књижевности и ликовног васпитања на примеру епохе реализма” (в. 2017/3–4). Уз указивање на начине

функционализације ученичких знања наглашене програмским реформама, анализирају се унутарпредметне и међупредметне наставне корелације које се остварују међу наставним областима или предметима (књижевност, језичка култура, сценска и филмска уметност, музика, ликовно стваралаштво, историја...) и њихова улога у стицању општег образовања ученика. Откривање веза и односа међу различитим наукама и уметностима шири се и ван, условно речено, школског домена, на различите области.

Ову тему прати и развој тематских и пројектних часова, којима се успоставља сагледавање наставних садржаја из различитих перспектива. У том смислу, посебно је значајан рад Мирјане Стакић Савковић „Пројектно учење кроз примере добре праксе” (в. 2024/1). Овај чланак није само наговестио све атрактивније организовање и спровођење пројектне наставе у школама, осмишљавање тематских часова и тематских дана, већ је методолошки утемељио пројектну наставу.

Радам „Стваралачке активности ученика поводом тумачења књижевних дела” (в. Павловић 2009/1–2), наш прерано преминули колега методичар подстакао је отварање наставних поступања у правцу појачаног коришћења усмене, писмене и комбиноване језичке продукције и игре у настави, обазриво наводећи да стваралачке активности не почивају на поигравању текстом. На овај рад надовезали су се и текстови: „О употреби вицева у настави српског језика као матерњег” Душке Кликовац (в. 2009/3–4), коауторски рад Биљане Никић и Саше Чорболоковића „Једноставни квиз у настави граматике у старијим разредима основне школе” (в. 2015/3–4), Данила Алексића „Нова језичка игра у настави” (в. 2015/1–2) итд.

Одсуство појединих дела српске књижевности (која су се раније читала и тумачила) отворило је простор за уношење корпуса тзв. изборних текстова (који, кад се одаберу у одређеном броју, постају обавезни). Како су у нове програме наставе и учења унети поред књижевноуметничких и други типови текстова, чини се да у првом плану више није упознавање ђака с врхунским делима српске књижевности и развијање љубави према књижевности, већ развој читалачке писмености и широка функционализација знања, као и упознавање са знаменитим личностима из области науке, културе и уметности. Ову специфичност нашег школског програма прати текст Зоне Мркаљ „Научно-популарни, информативни и књижевнонаучни текстови у старијим разредима основне школе некад и сад” (в. 2023/2).

Укидање појединих дела класика српске књижевности, која су се читала обавезно од педесетих година двадесетог века надаље, покренуло је и питање канона српске књижевности. Први пут се овом темом бавило у часопису „Књижевност и језик” још 2002. године, када су објављени радови Душана Иванића „Око канона српске књижевности”, Радивоја Микића „О канону српске књижевности” и Михајла Пантића „Увод у расправу о канону српске књижевности”. Непосредни поводи за писање ових текстова долазили су од редукција програмских јединица из српске књижевности у новим наставним програмима, које су, према мишљењу професора Иванића, покретане изван најкомпетентнијих стручних кругова, као и од идеје да би требало сачинити

попис српских књижевних дела која би била компатибилна делима других националних корпуса с тла бивше Југославије. У оквиру дискусије на тему канона, такође објављене у поменутом броју часописа, изнета су и значајна методичка запажања, аргументи и сугестије поводом тадашње реформе основне и средње школе. Босилка Милић, Љубомир Поповић, Љиљана Петровачки, Љиљана Бајић, Бранка Максимовић и Душко Витас су својим прилозима значајно утицали на стварање новог концепта школских програма за све узрасте. Овде наводимо само неке од наслова чланака: „Неколико напомена о реформисању наставе српског језика и књижевности у основуј и средњој школи”, „Место и улога методике струке у изради наставних планова и програма и помоћ педагога и психолога”, „Странпутица у активној настави књижевности”, „Информатизација наставе језика”. Ови прилози представљају драгоцено сведочанство о кретању образовних реформи у Републици Србији.

После двадесет година, питање канона поново је истакнуто у први план на Другој интеркатедарској србистичкој конференцији, одржаној у Тршићу, где је, између осталог, закључено:

Приликом одређивања планова и програма неопходно је водити рачуна о интегративном српском језичком, духовном и културном простору. Мора се размишљати о интеркултурним релацијама и контактима које канон српске књижевности има унутар канона светске књижевности, пре свега кад је реч о јужнословенском културном контексту, у прошлости као и данас. Ваљало би у што значајнијој мери задржати врло добар концепт нелинеарног усвајања знања и дијалога међу епохама. Кад је реч о модернизацији и изменљивости канона, требало би вршити његово функционално осавремењивање не поништавајући новим решењима усвојене изходне вредности (Сувајић 2022: 11).

Од осталих тема обрађиваних у часопису „Књижевност и језик”, не мање значајних за наставу, извојихемо још неколико оних које се односе на области лексикологије, фразеологије и акцентологије. Увођењем обавезе да се ученици током школовања упознају са различитим типовима речника и начином њиховог коришћења, професорка Драгићевић је објавила рад „Једнојезички речници у настави српског језика”. У овом чланку дају се корисни савети како се могу користити у настави Речник САНУ, Речник МС, Речник ЈАЗУ, специјални речници српског језика: фреквенцијски, деривациони, речник синонима, етимолошки речници, асоцијативни речник, речници нових речи (в. 2006/1–2).

Настављајући путем Драгане Мршевић Радовић, чији се рад „Српска фразеологија и европско културно наслеђе” посебно издваја (в. 2013/2), Катарина Беговић објављује чланак „Фразеолошки корпус у настави српског језика” (в. 2022/1). Весна Николић анализира појаве синонимије и антонимије у настави српског језика и књижевности (в. 2015/3–4). Јелица Јокановић-Михајлов обрађује акценатске компоненте говорне културе (в. 2023/2), док Никола Радосављевић разматра проблем занимљив и широј публици у раду „О (не)адаптацији силазних акцената ван првог слога лексема” (в. 2022/2).

Ново време наметнуло је и нове теме важне за наставу српског језика и књижевности. Поједини чланци откривају како нам интернет може помоћи у настави српског језика и књижевности, или се у њима разматрају акту-

елна питања и проблеми превода компјутерских и интернетских термина. О српском (природном) језику и родно осетљивом језику и њиховом коришћењу у уџбеницима занимљиво пише Јованка Радић (в. 2023/1).

На крају овог разматрања наводимо део закључка који је забележио професор Слободан Ж. Марковић у тексту „Пет деценија Књижевности и језика”, који стоји и данас:

Доприносом стручном раду и широким деловањем часопис је превазишао улогу гласила Друштва за српски језик и књижевност и има своје значајно место у породици периодичних публикација културе и науке на српском говорном подручју (2003/4: 320).

Уз ову констатацију додајемо и следеће: „Књижевност и језик” је научни часопис који је својим прилозима интензивно допринео развоју методике наставе српског језика и књижевности као науке о настави и омогућио континуирано стручно усавршавање наставника српског језика и књижевности који овај часопис читају и уважавају, на добробит школи и ђацима.

ЛИТЕРАТУРА

- Бајић 2006:** Љ. Бајић, Сараднички односи у настави књижевности, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 37–45.
- Брборић 2006:** В. Брборић, Правописне вежбе у настави, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2: 135–146.
- Виденовић, Чапрић 2020:** М. Виденовић, Г. Чапрић, *ПИСА 2018 извештај за Републику Србију*, Београд: Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.
- Кликовац 2006:** Д. Кликовац, О врстама текстова у настави српског језика, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 99–110.
- Марковић 2003:** С. Ж. Марковић, Пет деценија *Књижевности и језика*, Београд: *Књижевност и језик*, 4, 317–320.
- Милановић 2011:** А. Милановић, Функција и значај примера у уџбеницима српског језика, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 97–102.
- Николић 2010:** М. Николић, Језик и метајезик у настави и уџбеницима српског језика; предметност и функције метајезика, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 73–84.
- Петровачки 2006:** Љ. Петровачки, Методичке иновације у теорији и пракси наставе српског језика, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 83–98.
- Самарџија 2010:** С. Самарџија, Питање класификације и терминологије народне књижевности, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 1–22.
- Симић, Јовановић 2010:** Р. Симић, Ј. Јовановић, Настава језика и књижевни текст, Београд: *Књижевност и језик*, 1–2, 85–96.
- Сувајџић 2022:** Б. Сувајџић, Ка канону : предговор, у: Б. Сувајџић (ур.), *Канон српске књижевности*, Друга интеркатедарска србистичка конференција, Београд: Завод за унапређивање образовања и васпитања, 7–12.

Zona V. Mrkalj

THE IMPORTANCE OF THE MAGAZINE "LITERATURE AND LANGUAGE"
FOR THE DEVELOPMENT OF LITERATURE TEACHING
METHODOLOGY

Summary

This paper will examine the importance of methodological contributions as parts of the Teaching chapter of the journal "Literature and Language", published in the 21st century. Emphasis will be placed on works that relate to both the methodology of teaching literature and the methodology of teaching language and language culture. Their contribution to the development of three subfields of teaching science will be analyzed. Certain topics related to the challenges of contemporary teaching and ways of their implementation in school will be specified.

The journal "Literature and Language" will stand out as an indispensable content that continuously participates in the professional development of teachers of the Serbian language and literature.

Keywords: journal, "Literature and Language", teaching methodology, Serbian language and literature, contribution to the science of teaching.